

**SÜDAME PÄRGARTERITE UURING
EHK KORONAARANGIOGRAAFIA**

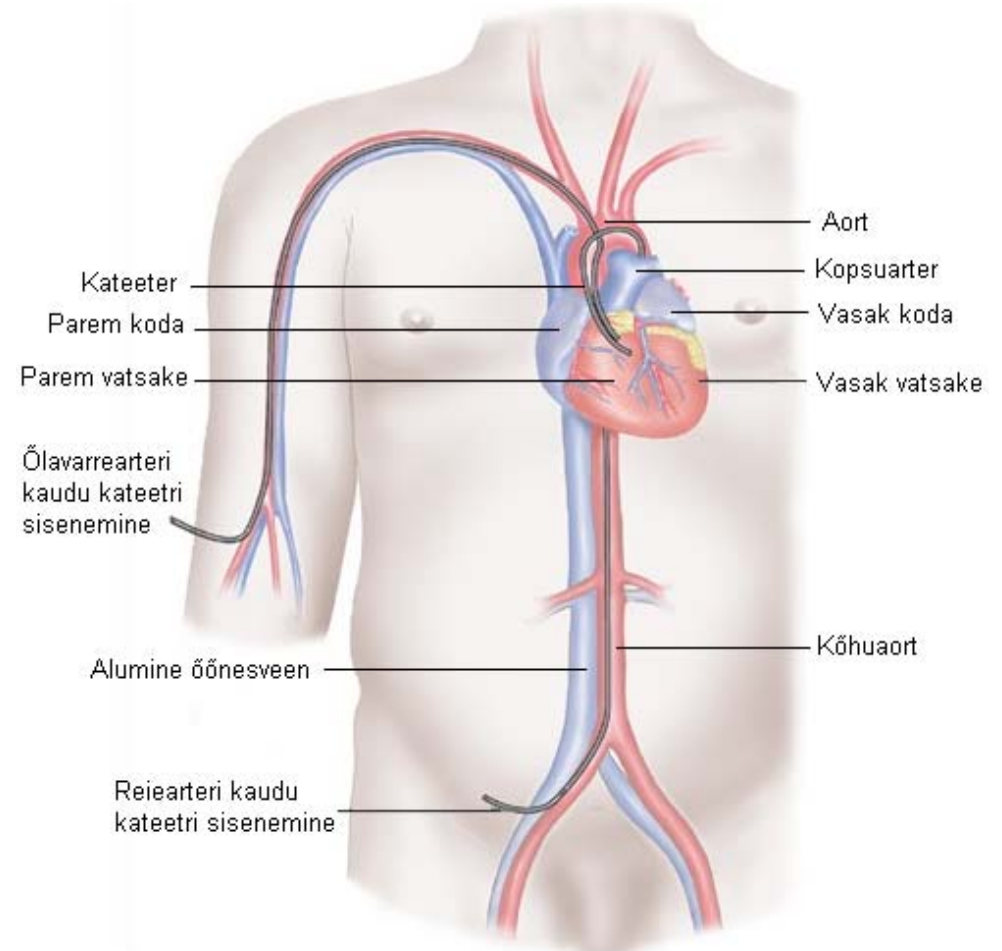
Südame pärgarterite uuring ehk koronaarangiograafia

Südame pärgarterid on peenikesed veresooned, mis varustavad verrega südamelihast. Koronaarangiograafia käigus viiakse veresoonde peenike painduv sond ehk kateeter, mille kaudu süstitakse pärgarteritesse kontrastainet. Kontrastaine muudab röntgenis pärgarterid nähtavaks. Hinnatakse pärgarterite kahjustuste olemasolu ja edasist ravivõimalust. Vajadusel jätkatakse uuringut pärgarterite laiendamisega.

Sõltuvalt südame pärgarterite kahjustusest võidakse Teile soovitada ka südame pärgarterite operatsiooni või edasist ravi ravimite, dieedi ja füüsilise koormuse korrigeerimisega.

Näidustused

- Teil on valu rinnus.
- Teil on eelnevalt läbitud koormustestis esinenud kõrvalekaldeid.
- Teil on või on olnud südameinfarkt.

Pilt: <http://www.nhs.uk/conditions/coronaryangiography/pages/introduction.aspx>

Ettevalmistus enne uuringut

- Uuringule eelneval õhtul võite süüa kerge eine. Ärge sööge ega jooge 6 tundi enne uuringut.
- Igapäevased ravimid võtke vähese veega, vastavalt oma raviarsti korraldusele.
- Haiglasse saabudes küsitakse Teie terviseandmed ja milliseid ravimeid Te kasutate.
- Teavitage oma raviarsti, kui:
 - Teil on raskusi selili lamamisega;
 - Te põete suhkruhaigust (arst annab Teile juhised diabeediravimite võtmiseks);
 - Te tarvitate verd vedeldavaid ravimeid;
 - Te tarvitate diureetikume (vajadusel paigaldatakse põiekateeter);
 - Teil on esinenud allergiat tuimastus- või kontrastaine suhtes;
 - Teil on või on olnud probleeme neerudega.
- Teile tehakse EKG ja võetakse vereanalüüsid.
- Ravimite manustamiseks pannakse Teile veenikanüül.
- Kateetri sisseviimise piirkonnas eemaldatakse ihukarvad. Ise eelnevalt raseerida ei tohi, kuna nahakahjustus võib olla takistuseks uuringu toimumisele.
- Uuringule eelneval päeval ja sama päeva hommikul käige duši all.
- Enne uuringut käige tualetis.
- Soovi korral võite oma väärtasjad anda uuringu ajaks osakonda hoiule.
- Teavitage osakonna personali, kui Teil on eemaldatavad hambaproteesid. Vajadusel soovitatakse Teil need eemaldada uuringu ajaks (paigutatakse hambaproteesikarpi).
- Uuringu osakonda (angiograafia osakonda) viiakse Teid transportraamiga. Te olete riieteta, kaetud tekiga.
- Vajadusel antakse Teile enne uuringut rahustit.
- Uuringu ajal olete Te ärkvel.

Uuringu kulg

- Angiograafia osakonnas võtab Teid vastu õde. Teil palutakse heita uuringulauale selili.
- Teid ühendatakse monitoriga, mille kaudu on uuringu ajal jälgitav Teie südametöö.
- Kateetri sisseviimise koht reiel või käel puhastatakse ja tuimastatakse.
- Teid kaetakse steriilse linaga, mille peale palume käsi mitte panna.
- Uuringu ajal palutakse Teil käed asetada üle pea, et ei tekiks varje röntgenpildil.
- Uuringu käigus viiakse kateeter südame pärgarterini
 - reiearteri (kubeme piirkonnas),
 - kodarluuarteri (randme piirkonnas) või
 - õlavarearteri kaudu.
- Kateetri liikumist mööda veresoont Te ei tunne.
- Pärgarterisse süstitakse kontrastainet, samal ajal tehakse röntgenaparaadiga ülesvõtted.
- Kontrastaine süstimise ajal võite tunda vasakus käes või kogu kehas soojatunnet. Samuti võib kontrastaine tekitada iiveldust, rindkere valu, naha sügelemist. See ei ole ohtlik ja on mööduv.
- Uuringu ajal tekkivatest enesetunde muutustest informeerige arsti või õde.
- Uuringu lõppedes eemaldatakse kateeter.
- Verejooksu ennetamiseks suletakse arter spetsiaalse sulguriga või asetatakse punktsioonikohale raskus mõneks tunniks.

Võimalikud tüsistused

- Hematoom (verevalum) või verejooks kateetri sisseviimise kohal. Harva võib veresoone sellel kohal sulguda või tekkida arteri vigastus, mille kõrvaldamiseks on vajalik kirurgiline ravi.
- Raskeid tüsistusi esineb harva, kuid võimalikud on südamelihase infarkt, osaline halvatus, suurte veresoonte kihistumine. Südame rütm võib aeglustuda, muutuda ebaregulaarseks või seiskuda. Need rütmihäired on tavaliselt ravitavad. Elekterravi nõudvaid rütmihäireid esineb harva. Uuringuruumis on selleks alati käepärast vajalik aparaat ja ravimid.
- Allergiline reaktsioon tuimastus- või kontrastainele.

Pärast uuringut

- Pärast kateetri eemaldamist asetatakse punktsioonikohale raskus või suletakse punktsioonikoht spetsiaalse sulguriga.
- Verejooksu ennetamiseks peab lamama rahulolekus selili vastavalt arsti korraldatud ajale (2 tundi kuni järgmise hommikuni). Voodist ei tohi tõusta ka tualetis käimiseks. Vajadusel kasutage kutsunginuppu ja Teile tuuakse siiber.
- Õde kontrollib Teie pulsisagedust, vererõhku ja punktsioonipiirkonda korduvalt.
- Kasutage julgesti kutsunginuppu kohe, kui Te vajate abi või Teil on küsimusi seoses oma tervise või uuringuga.
- Kontrastainega uuringu järgselt on oluline neerude kahjustuse vältimiseks juua vedelikku.
- Duši alla võite minna 48 tundi pärast uuringut, kui ei ole soovitatud teisiti. Enne pesemist eemaldage kubemes punktsioonikohalt side. Pärast pesemist katke punktsioonikoht kahel esimesel protseduuri järgsel päeval uue sidemega.
- Pingutust nõudvatest tegevustest (nt raskuste tõstmine, jooksmine, rattasõit) hoiduge 5–7 päeva pärast uuringut.
- Tavapärast eluviisi võib jätkata ühe nädala pärast.

Teavitage oma arsti, kui Teil esinevad järgmised kaebused:

- valu rinnus;
- verejooks/veritsus, punetus, turse, valulikkus kateetri sisseviimise kohal;
- temperatuuri tõus;
- jalg või käsi, mille kaudu uuring tehti, on külm, valulik või turses;
- tasakaaluhäired, kõnehäired või raskused käte ja jalgade liigutamisel.

*Koostaja: angiograafia osakonna õde Merlin Lodi
2012*